

Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinin 7. maddesindeki “taşıma hizmetleri üstlenecek gerçek ve tüzel kişiler, adlarına tescilli taşıtların taşıma sınırından (kapasite) fazla öğrencinin taşınmasını üstelenemez” ve “öğrenci velileri istemeleri halinde, çocuklarını herhangi bir okul servis aracı işleteni ile anlaşarak da taşıtabilirler” kurlarında, hukuka aykırılık bulunmadığı hakkında.

DÜZENLEYİCİ – GENEL İŞLEMLER

T.C.

D A N I Ş T A Y

Sekizinci Daire

Esas No : 2003/3952

Karar No : 2005/693

Özeti : Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinin 7. maddesindeki "taşıma hizmetleri üstlenecek gerçek ve tüzel kişiler, adlarına tescilli taşıtların taşıma sınırından (kapasite) fazla öğrencinin taşınmasını üstelenemez" ve "öğrenci velileri istemeleri halinde, çocuklarını herhangi bir okul servis aracı işleteni ile anlaşarak da taşıtabilirler" kurallarında, hukuka aykırılık bulunmadığı hakkında.

Davacı : ... Taşımacılar Derneği

Vekili : Av. ...

Davalı : İçişleri Bakanlığı

Davanın Özeti : İçişleri Bakanlığınca hazırlanıp 14.6.2003 gün ve 25138

sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Okul Servis Araçları Hizmet

Yönetmeliğinin 7. maddesinin 1. fıkrasındaki "taşıma hizmetleri üstlenecek gerçek ve tüzel

kişiler adlarına tescilli taşıtların taşıma sınırından (kapasite) fazla öğrencinin taşınmasını

üstlenemez." ibaresi ile aynı maddenin 2. fıkrasındaki "Öğrenci velileri istemeleri halinde,

çocuklarını herhangi bir okul servisi aracı işleteni ile anlaşarak da taşıtabilirler” ibaresinin,

ticari faaliyet özgürlüğünü sınırladığı, haksız rekabete yol açacağı öne sürülerek iptali

istemidir.

Savunmanın Özeti : Dava konusu yönetmelik ile, öğrenci taşıma

hizmetlerinin sağlıklı, düzenli ve disiplinli bir şekilde yürütülmesi ile ihalelerde tekelleşmeyi

önleyerek, velilerin daha düşük ücretle çocuklarını taşıma imkanı sağlanmasının

amaçlandığı, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi Adnan DİKENLİ'nin Düşüncesi: Dava konusu

yönetmelikte hukuk aykırılık bulunmadığından, davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Ülkü ERBÜK'ün Düşüncesi: Dava; 14.6.2003 günlü, 25138

sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinin 7 nci

maddesinin 1 inci fıkrasındaki “taşıma hizmetini üstlenecek gerçek ve tüzel kişiler adlarına

tescilli taşıtların taşıma sınırından (kapasite) fazla öğrencinin taşınmasını üstlenemez” ibaresi

ile aynı maddenin 2 nci fıkrasındaki “öğrenci velileri istemeleri halinde, çocuklarını herhangi

bir okul servisi aracı işleteni ile anlaşarak da taşıtabilirler” ibaresinin iptali istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 75 inci maddesinde, okul taşıtlarının

çalıştırılması şartları, zamanları ve niteliklerinin yönetmelikle gösterileceği hükme bağlanmış

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 147 nci maddesinin (b) bendinde de; okul taşıtlarına taşıma

sınırını aşmayacak sayıda öğrenci bindirilmesinin mecburi olduğu, bu araçların çalıştırılmasına

ilişkin diğer esas ve usullerin Okul Servis Araçları Hizmet yönetmeliğinde belirleneceği hükmü

yer almıştır.

Öğrenci taşıma hizmetinin, sağlıklı, düzenli ve güvenli bir biçimde yerine

getirilmesini sağlamak üzere, araçların taşıma sınırından fazla öğrenci taşımalarının

üstlenilemeyeceğine ilişkin olarak yönetmelikle getirilen kuralda, kamu yararına ve mevzuata

262

aykırılık görülmemiştir. Diğer taraftan, yönetmelikte, birden fazla gerçek veya tüzel kişinin

birlikte öğrenci taşımacılığı hizmetini yerine getirmelerini engelleyen bir hüküm de yer

almamaktadır.

Öte yandan; dava konusu edilen 7 nci madde, okul servis araçlarının kiralanmasını

Danıştay Sekizinci Dairesinin 1996/2448 sayılı kararı uyarınca okul-aile birliği ile velilerden

oluşan komisyona bırakmış, ancak velilerin isteği halinde herhangi bir servis işleteni ile de

anlaşabilecekleri kuralına yer vermiş, böylelikle velilere seçim olanağı tanınmak suretiyle

düşük ücretle taşıma hizmetinden yararlanma ve tekelleşmenin önlenmesi amaçlanmış

bulduğundan anılan hükümde de hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davanın reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü

Yasasınının 17. maddesi uyarınca, duruşma günü olarak önceden belirlenen 16.2.2005

tarihinde davacı vekilinin gelmediği, İçişleri Bakanlığını temsilen Hukuk Müşaviri ...'ın geldiği

görüldükten, davalı idare temsilcisinin savunmaları ile Danıştay Savcısının düşüncesi

dinlendikten sonra işin gereği görüşüldü.

Dava, 14.6.2003 gün ve 25138 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren

Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinin 7. maddesinin 1. fıkrasındaki "taşıma hizmetleri

üstlenecek gerçek ve tüzel kişiler adlarına tescilli taşıtların taşıma sınırından (kapasite) fazla

öğrencinin taşınmasını üstlenemez." ibaresi ile aynı maddenin

2. fıkrasındaki “Öğrenci velileri

istemeleri halinde, çocuklarını herhangi bir okul servisi aracı işleteni ile anlaşarak da

taşıtabilirler” ibaresinin iptali istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Yasasınının 75. maddesinde, okul taşıtlarınının

çalıştırılması şartları, zamanları ve niteliklerinin yönetmelikte gösterileceği hükme bağlanmış,

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 147. maddesinin (b) fıkrasında, okul taşıtlarınının çalıştırılması

esasları belirlenmiş, bu fıkranın (2) nolu bendinde, taşıma sınırını aşmayacak sayıda öğrenci

bindirilmesi öngörülmüş, meddenin son fıkrasında, okul servis araçlarınının çalıştırılmasına

ilişkin diğer esas ve usullerin Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinde belirleneceği

düzenlemesine yer verilmiştir.

2918 sayılı Yasanın 75. ve Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 147. maddesine

dayanılarak, İçişleri Bakanlığınca hazırlanıp 14.6.2003 gün ve 25138 sayılı Resmi Gazetede

yayımlanarak yürürlüğe giren Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinin 1. maddesinde,

okul öncesi ve diğer öğrenci taşıma hizmetlerini düzenli ve güvenli hale getirmek, bu amaçla

taşıma yapacak gerçek ve tüzel kişilerin yeterlik ve çalışma şartlarını belirlemek amacına yer

verilmiş, 7. maddesindeki .. " Taşıma hizmetini üstlenecek gerçek ve tüzel kişiler adlarına

tescilli taşıtların taşıma sınırından (kapasite) fazla öğrencinin taşınmasını üstlenemez.",

"Öğrenci velileri istemeleri halinde, çocuklarını herhangi bir okul servis aracı işleteni ile

anlaşarak da taşıtabilirler..." kuralları dava konusu edilmiştir.

Gerçek ve tüzel kişilerin adlarına tescilli taşıtların kapasitesinden fazla öğrencinin

taşınmasını üstlenemeyeceğine ilişkin yönetmelik kuralının, öğrencilerin can ve mal güvenliği

içinde, sağlıklı ve düzenli bir şekilde ulaştırılmasını sağlamaya yönelik olduğu açıktır. Bu

nedenle kamu yararına ve hizmetin gereklerine uygun bir düzenlemedir. Taşıma kapasitesi

düşük olan gerçek ve tüzel kişilerin, ortak girişim oluşturmak suretiyle, büyük taşıma

hizmetlerini üstlenebilmesine engel bir durumun bulunmadığı da dikkate alındığında; ticari

faaliyet özgürlüğünün kısıtlandığı ya da taşıma kapasitesi yüksek olanlar lehine haksız

rekabet durumu oluşacağı yolundaki davacı iddialarına itibar edilmemiştir.

Dava konusu yönetmeliğin, öğrenci velilerinin istemeleri halinde, çocuklarını

herhangi bir okul servis aracı işleteni ile anlaşarak taşıtabilmesine ilişkin kısmına gelince;

Okul servis araçlarının kiralanmasına ilişkin esas kural, 7 nci maddenin ilk

cümlesinde belirlenmiştir. Bu kurala göre, okul servis araçlarının kiralanması, her yıl okul-aile

263

birliği yönetim kurulu başkanının başkanlığında, okul-aile birliği yönetim kurulunca

belirlenecek bir temsilci, okul-aile birliği yönetim kurulunca, çocuğu servisle taşınan veliler

arasından tespit edilecek dört veli, okul koruma derneği yönetim kurulunca belirlenecek bir

temsilci ile varsa okul eğitim vakfı yönetim kurulunca belirlenecek bir temsilcinin

katılımlarıyla oluşturulacak komisyon tarafından yapılacaktır. Bu düzenleme ile, okul-aile

birliği ve okul koruma derneği toplu pazarlık gücüne sahip olduğundan, daha ucuz ve kaliteli

taşıma hizmeti sağlaması ve bu hizmetin velilerin denetimine de açık olması amaçlanmıştır.

Ancak, velilerin doğrudan anlaştıkları herhangi bir servis aracı ile çocuklarını

taşıtabilmelerinin engellenmesi de düşünülemez. Bireysel tercihlerini bu yönde kullanan

velilerin, oluşturulan komisyonca belirlenen servis araçlarını tercih etmeye

zorlanamayacakları açıktır. Esasen iptali istenilen bu istisnai düzenleme ile, hem fiyatların en

uygun düzeyde oluşmasını sağlayacak rekabet ortamı yaratılacağından, hem de bireysel

tüketici hakları korunacağından, bu düzenlemede de kamu yararına aykırılık

bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde

bırakılmasına, kullanılmayan 3.00 YTL posta giderinin davacıya iadesine 16.2.2005 gününde

oybirliği ile karar verildi.